

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

המורשת החינוכית של הנאורות במבחן זמננו: האם היא עדיין בת
קיימא? - 34489

תאריך עדכון אחרון 11-12-2013

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): יהושע מטיאש

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yehoshua.mathias@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ה 1600-1700

מורי הקורס:
ד"ר יהושע מטיאש

תאור כללי של הקורס:

הקורס בוחן באמצעות טקסטים ספרותיים והגותיים את משמעותו של פרויקט הנאורות ואת הגותה החינוכית ומעמיד אותם במבחן הביקורת הרב תרבותית והשיח הפוסט מודרני של ימינו. הרלבנטיות של הפרויקט נבחנת בהקשר כללי וישראלי כאחד.

מטרות הקורס:

מטרות הקורס

1. להבין את פרויקט הנאורות המערב אירופי, את הרוח הכללית שלו ואת תפקידו בעיצוב החינוך המודרני והאידיאליים שלו
2. לעמוד על הביקורת שליווה פרויקט זה מאז ראשיתו ולעמוד על המשמעות הרדיקלית שיש לביקורת הרב תרבותית עליו
3. לעמוד על גישות שונות בתוך הנאורות מזה והרב תרבותיות מזה ועל אפשרויות ליצור סינתזה מרפה ביניהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לשפוט מתוך פרספקטיבה היסטורית וברוח ביקורתית רעיונות מרכזיים בחינוך המודרני ולבחון האם הם רלבנטיים במציאות של היום.
2. לזהות את המתח והפרכות שבין האידיאליים של הנאורות והחינוך המודרני לבין האידיאליים של הרב תרבותיות על זרמיה השונים.
3. לשקול אפשרויות שונות לסינתזה בין נאורות וחינוך לנאורות לבין רב תרבותיות וחינוך לרב תרבותיות הן בהקשר של התנאים של המציאות הפוסט מודרנית היום והן בהקשר החינוכי הספציפי של ישראל.

דרישות נוכחות (%) :
80%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה, קריאה של טקסטים, דיון, הקרנת סרטים.
הצגת תלמידים רעיון מרכזי מתוך אחד מן המאמרים של הביבליוגרפיה,
-כתיבת עבודת סיכום.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור 1: מבוא: הרציונאל והשאלות המנחות את הקורס: נאורות, מודרנה, והשתמעויותיהם החינוכיות מבייקון עד ימינו. והביקורת בת זמננו עליהם

.

שיעור 2 : המהפכה המדעית כחלק מפרויקט הנאורות: מבייקון עד אינשטיין

שיעור 3-4 : רובינזון קרוזו מאת דיניאל דיפו כמשל לפרויקט הנאורות: אינדיבידואליזם, דת, אוטונומיה, המדעים החדשים, המפגש עם "האחר" וקולוניאליזם.

שיעור 5 הנאורות מהי? ניסוח של קאנט את פרויקט הנאורות

-

שיעור 6 : האם הפרויקט של הנאורות מיצה את עצמו ועבר זמנו ?

שיעור 7-8. היבטים והשתמעויות חינוכיות של פרויקט הנאורות: על מטרות החינוך של הנאורות ושיטותיו : טבע ותבונה, טיפוח אוטונומיה, תבונות, פיקוח והכשרת החניך לקראת תפקודו כיחיד אוטונומי ומועיל בחברה.

שיעור 9-10 אתגר וביקורת פרויקט הנאורות: רב תרבותיות, רלטיביזם תרבותי, ופוסט מודרניות

שיעור 11-12 : ביקורת הרלטיביזם התרבותי והפוסט מודרניות בהקשרים תרבותיים וחינוכיים

שיעור 13-14 : רב תרבותיות וחינוך לרב תרבותיות בהקשר הישראלי: דרכים וגישות שונות: האם ניתן ליצור סינתזה בין נאורות לרב תרבותיות, כיצד ?

חומר חובה לקריאה:

שמואל ברגמן, תולדות הפילוסופיה החדשה, 1970 ע' 107-100/

יעקב ברונו בסקי, מקורות הידיעה והדמיון, תל אביב, 1980, ע' 117-122, 147-163

דניאל דפו, חיי והרפתקאותיו של המלח רובינזון קרוזו, תל אביב: זמורה ביתן, 1980.

עמנואל קאנט, הנאורות מהי, מתוך: עזמי בשארה, הנאורות פרויקט שלא נשלם? שש מסות על הנאורות ומודרניזם, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 1997.

יורגן האברמס, המודרנה - פרויקט שלא נשלם, שם, ע' 99-118.

מתוך: "מסות" מאת מונטיין

מתוך: "אמיל או על החינוך" מאת ז'אן ז'אק רוסו

סרטו של טריפו: "ילד פרא", 1970

חורחה בורחס, מחקרו של אבראם, מתוך: גן השבילים המתפצלים, 1978.

ויליאם גולדינג, בעל זבוב, תל אביב: עם עובד, 1982.

ריצ'רד רורטי "סולידריות" בתוך: קונטינגנטיות, אירוניה, סולידריות, רסלינג, תל אביב, 2006. ע' 219-228.

זאב שטרנהל, הרהורים על אנטי נאורות, 2010. עיון, 58, ע' 71-86.

אלן בלום, דלדולה של הרוח באמריקה, תל אביב, 2002. ע' 23-45.

ניל פוסטמן, קץ החינוך- הגדרה מחודשת למטרות בית הספר, ע' 9-23.

צבי לביא, האם ייתכן חינוך בעידן הפוסט-מודרניזם? תל אביב: ספרית פועלים, 2000. ע' 7-57

צבי לם, חינוך רב תרבותי, בין תרבותי, - האם יש בזה ממש? בתוך: חינוך לתרבות בחברה רב

תרבותית, קובץ ט', 2000. ע' 17-22.

אבישי מרגלית ומשה הלברטל, ליברליזם והזכות לתרבות, בתוך: מאוטנר וחובריו (עורכים) רב

תרבותיות במדינה דמוקרטית יהודית, תל אביב, 1998. ע' 93-105.

יוסי יונה ויהודה שנהב, רב תרבותיות מהי- על הפוליטיקה של השונות בישראל, תל אביב: בבל,

2005. ע' 70-110.

חומר לקריאה נוספת:

Michael Walzer, Yael Tamir, Will Kymlicka.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

אין